26 Ιουνίου 2026

Όσιος Δαβίδ από τη Θεσσαλονίκη

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

στις 26 Ιουνίου εκάστου έτους.

Δαυῒδ συνήφθης τω πάλαι Δαυῒδ νέε,
Άλλον Γολιὰθ σαρκικά κτείνας πάθη.
Έκτη εξεπέρησε πύλας βίου εικάδι Δαυΐδ.

Βιογραφία

Ο Όσιος Δαβίδ καταγόταν από τη βόρεια Μεσοποταμία, που ήταν μεγάλο μοναστικό κέντρο, και γεννήθηκε περί το 450 μ.Χ. Για λόγους που δεν αναφέρονται ήλθε στη Θεσσαλονίκη μαζί με το μοναχό Αδολά. Κατά το βιογράφο τους ο Όσιος εισήλθε αρχικά στη μονή των Αγίων Μαρτύρων Θεοδώρου και Μερκουρίου, επιλεγομένη Κουκουλλιατών, της οποίας η τοποθεσία προσδιορίζεται «ἐν τῷ ἀρκτικῷ μέρει τῆς πόλεως πλησίον τοῦ τείχους ἐν ᾧ ἐστι τὸ παραπόρτιον τῶν Ἀπροΐτων». Το προσωνύμιο «Κουκουλλιατῶν» ή «Κουκουλλατῶν» δηλώνει τους μοναχούς που έφεραν κουκούλιο, ίσως κατά ιδιάζοντα τρόπο, αν κρίνει κανείς από τις σωζόμενες απεικονίσεις του Οσίου, δηλαδή ριγμένο στους ώμους. Η θέση της μονής πρέπει να αναζητηθεί βορειοανατολικά της Ακροπόλεως, εκεί όπου αναγνωρίζεται το τοπωνύμιο «Κῆπος τοῦ Προβατᾶ».

Τα παραδείγματα των αγίων ανδρών της Παλαιάς Διαθήκης, ιδιαιτέρως του Προφήτου και βασιλέως Δαβίδ, ο οποίος «τριετῆ χρόνον ᾐτήσατο, ἵνα δοθῇ αὐτῷ χρηστότης καὶ παιδεία καὶ σύνεσις», ώθησαν τον Όσιο Δαβίδ να αποφασίσει να καθίσει σε δένδρο αμυγδαλέας μέχρι ο Κύριος να του αποκαλύψει το θέλημά Του και να του χαρίσει σύνεση και ταπείνωση. Στο τέλος της τριετίας εμφανίσθηκε στον Όσιο Άγγελος Κυρίου, ο οποίος τον διαβεβαίωσε ότι εισακούσθηκε η παράκλησή του και η δοκιμασία του ως δενδρίτου ασκητού έληξε. Ο Άγγελος του είπε να κατέλθει από το δένδρο και να συνεχίσει τον ασκητικό του βίο σε κελί αινών και ευλογών τον Θεό. Ο Όσιος κοινοποίησε την οπτασία αυτή στους μαθητές του, ζητώντας τη βοήθειά τους για την κατασκευή του κελιού. Η είδηση γρήγορα έφθασε στον Αρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης Δωρόθεο και σε όλη την πόλη.

Όταν ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός με τη Νεαρά 11, του 535 μ.Χ., απέσπασε από την εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τις βόρειες περιοχές του Ιλλυρικού και ανύψωσε την ιδιαίτερή του πατρίδα σε Αρχιεπισκοπή, υπό τον τίτλο της Νέας Ιουστινιανής, Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης ήταν ο Αριστείδης, ο οποίος αν και αποδέχθηκε τη μεταβολή, προσπάθησε όμως να περισώσει την πολιτική σημασία της πόλεως, με την επαναφορά της έδρας του υπάρχου του Ιλλυρικού από την Πρώτη Ιουστινιανή στη Θεσσαλονίκη. Ενώ η διάσπαση της εκκλησιαστικής διοικήσεως δεν μείωνε την αξία της Θεσσαλονίκης,

η μετάθεση της έδρας της υπαρχίας συνιστούσε σοβαρό υποβιβασμό της πόλεως. Το αίτημα λοιπόν των Θεσσαλονικέων, καθώς και η επιθυμία του υπάρχου Δομνίκου, ήταν η επαναφορά της έδρας στη Θεσσαλονίκη, ιδέα που ενστερνίσθηκε με ενθουσιασμό ο Αρχιεπίσκοπος Αριστείδης. Στο σημείο αυτό ζητήθηκε η βοήθεια του Οσίου Δαβίδ για τη μεταφορά του αιτήματος στον Ιουστινιανό, διότι ο Αρχιεπίσκοπος, όπως ο Βίος εξηγεί, δεν μπορούσε «καταλιπεῖν τὴν πόλιν ἀδιοίκητον» και να μεταβεί στην Κωνσταντινούπολη. Εκτός των άλλων όμως, η προτίμηση του Οσίου Δαβίδ δείχνει τη βαρύτητα, αλλά και τις δυσχέρειες που προβλεπόταν ότι θα συναντούσε ένα παρόμοιο αίτημα στον Ιουστινιανό, ο οποίος προσφάτως είχε τιμήσει την ιδιαίτερή του πατρίδα, Πρώτη Ιουστινιανή, με τις έδρες της νέας Αρχιεπισκοπής και της υπαρχίας. Μετά από τόσα χρόνια εγκλεισμού ο Όσιος εμφανίσθηκε για πρώτη φορά στο φως του ήλιου. Η μορφή του είχε αλλάξει. Τα μαλλιά του είχαν μακρύνει μέχρι την οσφύ αυτού και τα γένια του μέχρι τους πόδες του, το δε άγιο πρόσωπό του έλαμπε σαν τις ακτίνες του ήλιου. Συνοδευόμενος από δύο μαθητές του, τον Θεόδωρο και τον Δημήτριο, απέπλευσε προς τη Βασιλεύουσα. Η φήμη όμως του Οσίου είχε προτρέξει. Έτσι, όταν έφθασε εκεί, όλη η Πόλη τον υποδέχθηκε. Η υποδοχή του από τη Θεοδώρα, σύζυγο του Ιουστινιανού, καθώς και οι τιμές και ο σεβασμός της προς το πρόσωπο του Οσίου, προκάλεσαν τον θαυμασμό όλων των παρισταμένων. Η Θεοδώρα κινήθηκε δραστήρια• έτσι, όταν επέστρεψε ο Ιουστινιανός, ο οποίος απουσίαζε σε επίσημες υποχρεώσεις, φρόντισε να προκαταλάβει τη γνώμη του θετικά υπέρ του Οσίου Δαβίδ, με αποτέλεσμα ο αυτοκράτορας να προσκαλέσει τον Όσιο ενώπιον της συγκλήτου. Ο Όσιος παρουσιάσθηκε στη σύγκλητο κατά τρόπο θεαματικό κρατώντας στα χέρια του φωτιά με θυμίαμα που δεν κατέκαιγε τη σάρκα του. Το παράστημα του Οσίου καθώς και το προφανές θαύμα επέβαλε σε όλους κλίμα δέους και κατανύξεως, ώστε ο βασιλέας πρόθυμα ικανοποίησε το αίτημά του με σπουδή.

Κομίζοντας τα αγαθά νέα ο Όσιος απέπλευσε για τη Θεσσαλονίκη, την οποία όμως έμελλε μόνο από μακριά να ξαναδεί, διότι μόλις το πλοίο παρέκαμψε το ακρωτήριο εκείνος παρέδωσε το πνεύμα του στο Θεό. Το γεγονός συνέβη μεταξύ των ετών 535 – 541 μ.Χ.

Η είδηση της αφίξεως του ιερού λειψάνου του Οσίου κάτω από τις συνθήκες αυτές συγκλόνισε ολόκληρη την πόλη της Θεσσαλονίκης. Το σκήνωμα του Οσίου Δαβίδ αρχικά κατατέθηκε στον τόπο, όπου είχαν αποτεθεί παλαιότερα τα ιερά λείψανα των Μαρτύρων Θεοδούλου και Αγαθόποδος, στα δυτικά του λιμανιού. Ο Αρχιεπίσκοπος Αριστείδης με πολλή θλίψη όρισε πάνδημη κηδεία. Το λείψανο του Οσίου ενταφιάσθηκε στη μονή του, των Απροΐτων, σύμφωνα με την επιθυμία του.

Εκατόν πενήντα χρόνια μετά την κοίμηση του Οσίου, περί το 685 – 690 μ.Χ., έγινε μία προσπάθεια για τη διάνοιξη του τάφου, όταν ο ηγούμενος της μονής των Απροΐτων Δημήτριος «ἠθέλησεν ἀπὸ πολλὴν πίστιν λαβεῖν τι μέρος ἐκ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ λειψάνου». Μόλις όμως ξεκίνησε η εργασία αυτή, η πλάκα που κάλυπτε τον τάφο έσπασε και αυτό θεωρήθηκε ως φανέρωση του θελήματος του Οσίου να μη θιγεί. Το ιερό λείψανο παρέμεινε στην αρχική του θέση μέχρι την εποχή των σταυροφοριών. Κατά την περίοδο της λατινικής κυριαρχίας του μομφερρατικού οίκου στη Θεσσαλονίκη (1204 – 1222 μ.Χ.), το ιερό λείψανο μεταφέρθηκε στην Ιταλία και το 1236 μ.Χ. απαντάται στην Παβία, απ' όπου μεταφέρθηκε στο Μιλάνο, το 1967 μ.Χ.

Τελικά, το σεπτό λείψανο του Οσίου Δαβίδ μεταφέρθηκε στη Θεσσαλονίκη και κατατέθηκε στη βασιλική του Αγίου Δημητρίου στις 16 Σεπτεμβρίου 1978 μ.Χ.

Ἀπολυτίκιον

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Ὡς φοῖνιξ ἐξήνθησας, τῶν ἀρετῶν τοὺς καρπούς, ἀσκήσας ὡς ἄσαρκος, ἀμυγδαλῆς ἐν φυτῷ, Δαβὶδ Πάτερ Ὅσιε. Ὅθεν Θεσσαλονίκη, τοὶς ὁσίοις σου πόνοις, χάριν παρὰ Κυρίου, δαψιλῆ καρπουμένη, γεραίρει ὡς μεσίτην σέ, θερμὸν πρὸς τὸν Κύριον.

Ἕτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος πλ. δ'.

Ἐν σοὶ Πάτερ ἀκριβῶς διεσώθη τὸ κατ᾽ εἰκόνα· λαβὼν γὰρ τὸν σταυρόν, ἠκολούθησας τῷ Χριστῷ, καὶ πράττων ἐδίδασκες, ὑπερορᾶν μὲν σαρκός, παρέρχεται γάρ· ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς, πράγματος ἀθανάτου· διὸ καὶ μετὰ Ἀγγέλων συναγάλλεται, Ὅσιε Δαυὶδ τὸ πνεῦμά σου.

Ἕτερον Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Τῇ ἀγάπῃ τοῦ Λόγου Πάτερ πτερούμενος, ἐπὶ τοῦ δένδρου διῆλθες ἀγγελικὴν βιοτήν, καὶ ἐξήνεγκας ἡμῖν καρποὺς τῆς χάριτος· ἐξ ὧν τρυφῶντες νοητῶς, ἐκβοῶμέν σοι πιστῶς, Δαβὶδ Ὁσίων ἀκρότης· μὴ διαλίπῃς πρεσβεύων, ἐλεηθῆναι τὰς ψηχὰς ἡμῶν.

Κοντάκιον

Ἦχος β'. Τοὺς ἀσφαλεῖς.

Ὡς μιμητήν, τῶν οὐρανίων τάξεων, καὶ ἀγαθῶν, τῶν ἐπιγείων πάροικον, ἀπαξίως μακαρίζομεν, σὲ ὦ Δαβὶδ θεομακάριστε· τὸν βίον γὰρ ὡς ἄγγελος ἐτέλεσας, καὶ θείων δωρημάτων κατετρύφησας, ἐξ ὧν καὶ ἡμῖν μετάδος Ὅσιε.

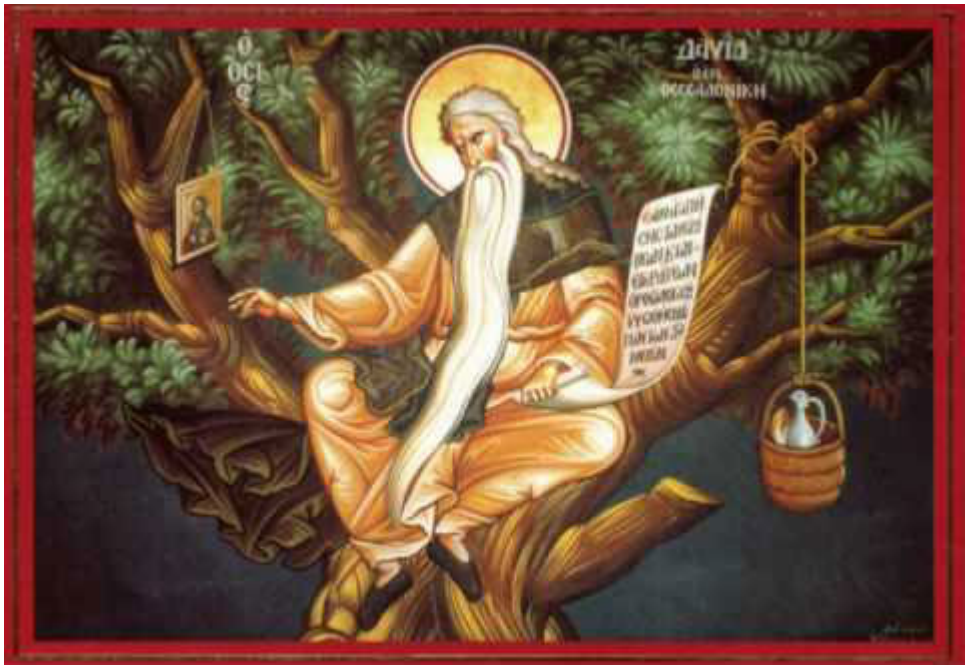
Κάθισμα

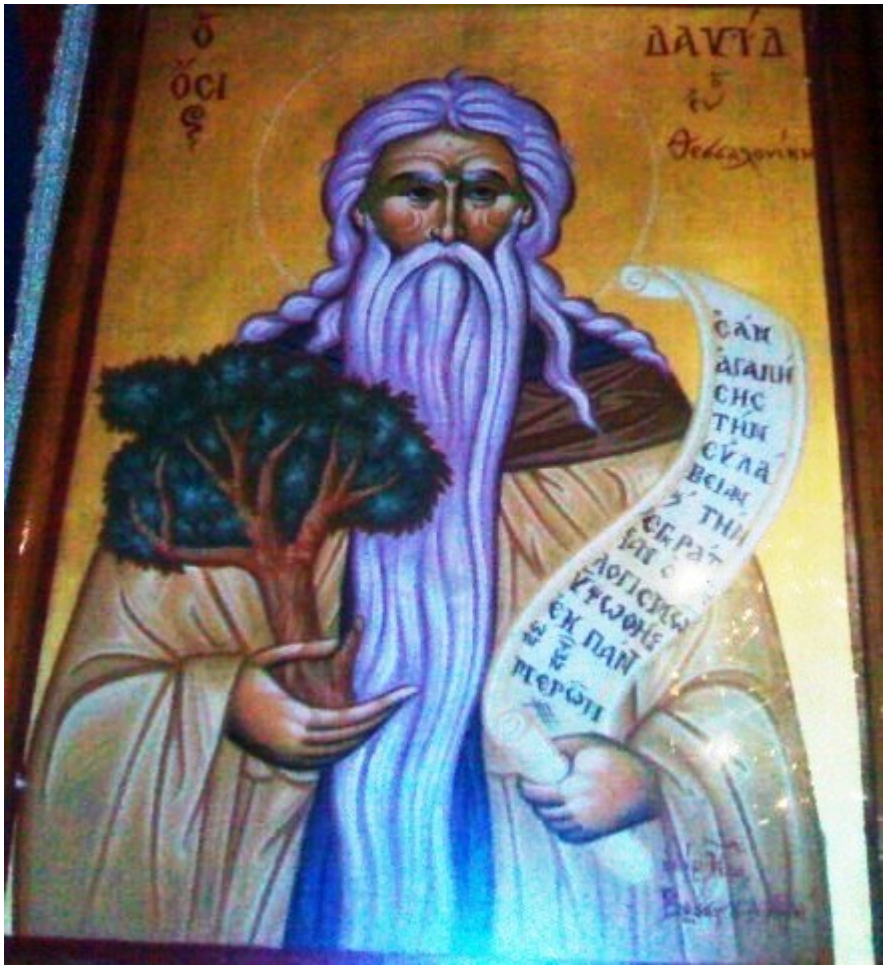
Ἦχος πλ. δ’. Τὴν σοφίαν καὶ Λόγον.
Ἐγκρατείᾳ τὰ πάθη τὰ τῆς σαρκός, τῇ ψυχῇ ὑποτάξας Πάτερ σοφέ, ὡράθης μακάριε, μετὰ σώματος Ἄγγελος, καλιὰν δὲ πήξας, ὡς ὄρνις εὐκέλαδος, ἐν φυτῷ εἰς ὕψος, τὸν νοῦν ἀνεπτέρωσας· ὅθεν τῶν θαυμάτων, ἐνεργείας πλουτήσας, μετῆλθες πρὸς Κύριον, ὃν ἐκ βρέφους ἐπόθησας· διὰ τοῦτο βοῶμέν σοι· Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

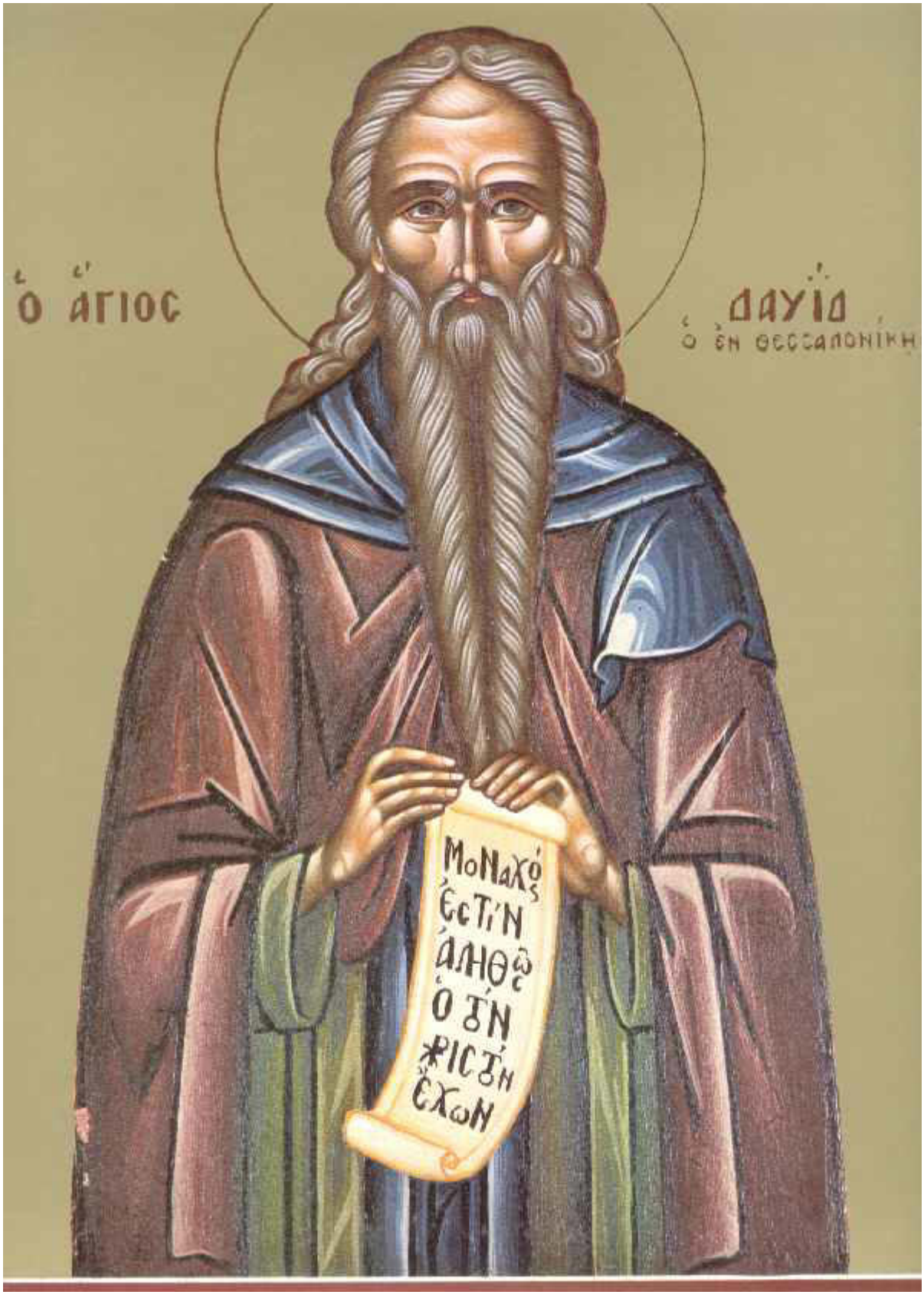
Μεγαλυνάριον
Ἤνεγκας ὡς κλῆμα ἐν τῇ Ἐδέμ, ἑστὼς ὑπὲρ φύσιν, ἐπὶ δένδρου πάτερ Δαβίδ, βότρυας ἡδίστους, ἠθῶν δικαιοσύνης, δι΄ὧν ἀεὶ εὐφραίνεις τοὺς σὲ γεραίροντας.

Οπτικοακουστικό Υλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!
Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Ο ΟΣΙΟΣ
ΔΑΥΙΔ

Ὁ Ἅγιος
Δαυὶδ
ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ
Μοναχός
ἐστιν
ἀληθῶς
ὁ τὴν
προσευχὴν
ἔχων

Πηγή: saint.gr